

Νέο πρόγραμμα σπουδών: ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ Α' γυμνασίου

2. Η συνάντηση του Χριστιανισμού με τον Ελληνισμό
β. τα μέρη ενός χριστιανικού ορθόδοξου ναού

Τα μέρη ενός χριστιανικού ναού

α. Νάρθηκας ή Πρόναος: παλιότερα εκεί στέκονταν οι κατηχούμενοι, όσοι δηλαδή δεν είχαν ακόμα βαπτιστεί, αλλά παρακολουθούσαν μαθήματα κατήχησης. Σήμερα στον νάρθηκα βρίσκονται τα προσκυνητάρια με τις εικόνες τις οποίες μπορεί κανείς να προσκυνήσει και τα μανουάλια με τις υποδοχές για τα κεφάλια των πιστών ή με βάση γεμάτη με άμμο

β. Κυρίως Ναός: εκεί στέκονται οι πιστοί. Είναι ο χώρος που παραμένουν κατά τη διάρκεια των ιερών ακολουθιών. Είναι ο μεγαλύτερος από τους τρεις χώρους του ναού και στο μεγαλύτερο μέρος του υπάρχουν καθίσματα. Σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας στο αριστερό κλίτος κάθονται οι γυναίκες και στο δεξί κλίτος οι άνδρες αλλά σήμερα αυτό σε πολλές εκκλησίες δεν ισχύει. Σε πολλούς ναούς υπάρχει ο γυναικωνίτης, ένας εξώστης πάνω από τον νάρθηκα και τα πλάγια κλίτη, όπου συνήθως στέκονται γυναίκες και παιδιά.

Καθώς βρισκόμαστε μέσα στον Κυρίως Ναό, διακρίνουμε τον σολέα, που είναι το υπερυψωμένο τμήμα μπροστά στο Ιερό Βήμα ώστε ο ιερέας να είναι θεατός από τον λαό. Σε αρκετούς ναούς χωρίζεται από τον υπόλοιπο ναό με κάγκελα. Στα δεξιά του χώρου αυτού βρίσκεται το δεσποτικό, δηλαδή ο θρόνος του επισκόπου. Στους πρώτους ναούς ο θρόνος αυτός βρισκόταν μέσα στο Ιερό και ήταν το κάθισμα του αυτοκράτορα ή του τοπικού άρχοντα, που έφερε τον τίτλο «δεσπότης» (από το ρήμα δεσπάζω = είμαι κύριος, έχω την εξουσία). Αργότερα τοποθετήθηκε έξω από το Ιερό, στα δεξιά. Απέναντι από το Δεσποτικό υπάρχει ο άμβωνας, ένα υπερυψωμένο βήμα, που κοσμεύεται από το ομοίωμα ενός περιστεριού, που συμβολίζει το Άγιο Πνεύμα. Εκεί ανεβαίνει κάποιος κληρικός για να διαβάσει το ευαγγέλιο ή να κηρύξει τον λόγο του Θεού. Δεξιά και αριστερά, έξω από τον σολέα, είναι τοποθετημένα τα αναλόγια για τους ιεροψάλτες.

Εκτός από τα καθίσματα σε αρκετούς ναούς υπάρχουν και τα στασίδια (τα καθίσματα που βρίσκονται περιμετρικά στους τοίχους του ναού), για να κάθονται οι πιστοί σε κάποια χρονικά σημεία των ιερών ακολουθιών.

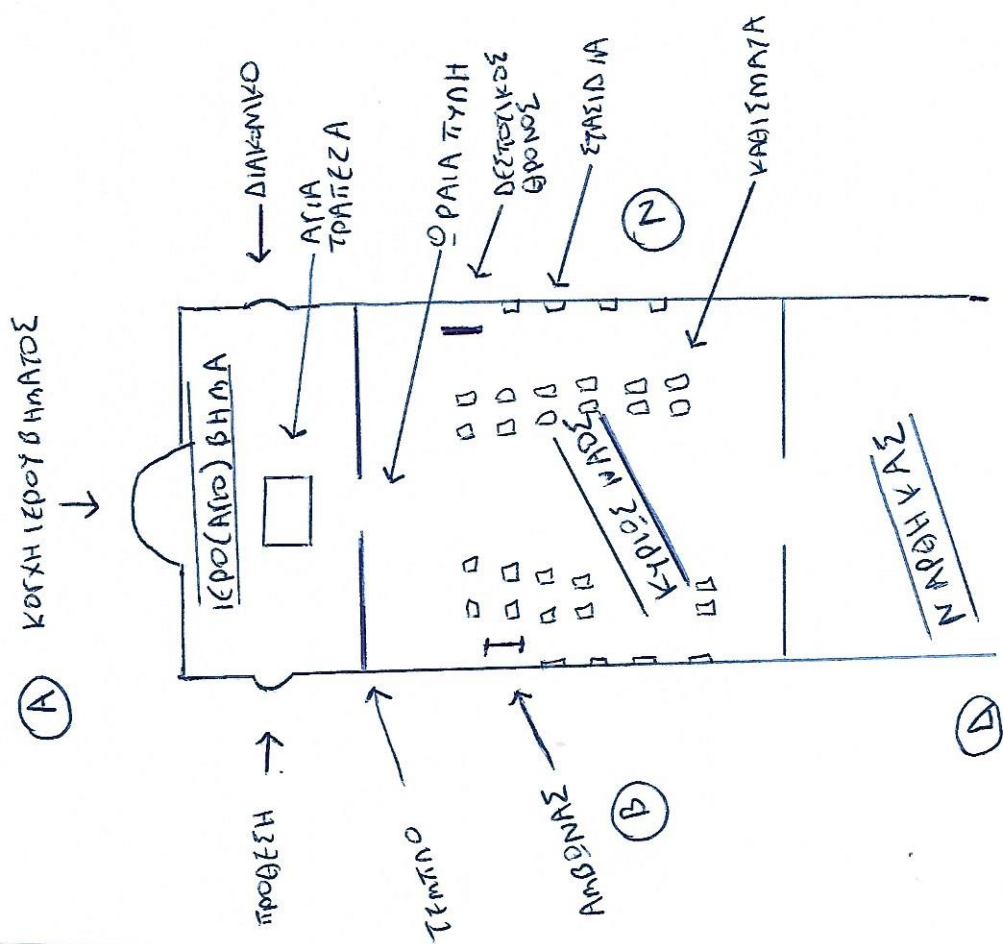
Το χώρισμα μεταξύ του Κυρίως Ναού από το Ιερό, όπου βρίσκονται οι εικόνες, είναι το τέμπλο ή εικονοστάσιο, το οποίο μπορεί να είναι μαρμάρινο ή ξυλόγλυπτο ή κτιστό. Στο τέμπλο υπάρχουν εικόνες της Παναγίας, του Χριστού, του Αγίου που είναι αφιερωμένος ο ναός και το δωδεκάορτο (δώδεκα σημαντικές εορτές του Χριστιανισμού). Η μεσαία πύλη από την οποία εμφανίζεται ο ιερέας ονομάζεται «ωραία πύλη».

γ. Το ιερό βήμα, ο χώρος στον οποίο λειτουργεί ο ιερέας. Στο μέσον του ιερού Βήματος βρίσκεται η Αγία Τράπεζα που συμβολίζει τον ζωδόχο Τάφο του Κυρίου, μέσα από τον οποίο πήγασε η αληθινή ζωή του κόσμου. Μέχρι σήμερα, κατά τον εγκαινιασμό, ο επίσκοπος τοποθετεί λείψανα αγίων σε κρύπτη της αγίας Τραπέζης.

Η αγία Τράπεζα στηρίζεται συνήθως σε έναν στύλο, ο οποίος συμβολίζει τον ασάλευτο στύλο της Εκκλησίας, το Χριστό, ή σε τέσσερις στύλους που συμβολίζουν τους τέσσερις Ευαγγελιστές. Πάνω στην αγία Τράπεζα υπάρχει το ιερό Ευαγγέλιο, το οποίο συμβολίζει την πραγματική παρουσία του Χριστού στην Εκκλησία και το γεγονός ότι η Εκκλησία διαφυλάσσει την Αλήθεια.

Στη βορειοανατολική πλευρά του Ιερού Βήματος υπάρχει η κόγχη της Ιεράς Προθέσεως, η οποία συμβολίζει το ιερό σπήλαιο της Γεννήσεως του Κυρίου. Σε αυτή προετοιμάζονται τα τίμια Δώρα, πριν μεταφερθούν κατά τη Μεγάλη Είσοδο στην Αγία Τράπεζα για να καθαγιαστούν.

Απέναντι βρίσκεται η κόγχη του Διακονικού, βοηθητικός μικρός χώρος

1. Σε ποιά μέρη χωρίζεται ένας χριστιανικός ναός;
2. Τι γνωρίζετε για τα παρακάτω: σολέας, δεσποτικό, άμβωνας, τέμπλο;
3. Τι γνωρίζετε για το Ιερό Βήμα (αναλυτικά);

Τι να γνωρίζω